

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Ca. 19.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

sed sunt haud dubiè illa peccata quæ cum salute & iustitia stare nõ possunt. Idcirco enim Christus dixit, si in huiusmodi peccans correptionem nostram audierit, quod *lucrati fuerimus fratrem nostrum*: periturum videlicet si non adiuuisset seseque emendasset. Propter leuia autem & quotidiana peccata, quibus optimus quisque non caret, nemo peribit: nisi fortè & optimus quisque perire debeat. Sunt igitur etiam ingentia peccata, quæ crimina propriè vocamus, fratribus nostris perpetuò ignoscenda, quantumcunque multa & sæpius repetita, si vel à nobis toties correpti sese emendent, vel sua sponte toties veniam rogauerint, quam conditionem Christus in sequenti parabola adiecit. Vt propterea hæc Christi doctrina non peccandi licentiam, sed pœnitentiæ fructum, nostramque erga proximos charitatem perpetuam ac necessariam doceat.

34. *Quoadusque redderet vniuersum debitum.*

Taxat hoc loco Catholicos Caluinus, & ait. *Ridiculi sunt Papista, dum ex aduerbio, Quousque, purgatorium ignem eliciunt. Certum enim est, mortem aeternam hic à Christo nota, non pœnam temporalem qua Dei iudicio satisfiat. Hæc ille. Astute homo nequam generaliter loquitur, sicut dolosus versari solet in generalibus: sed neminem profert Catholicum scriptorem, qui hæc Christi verba ad purgatorium accommodet. Hic illi perpetuus in his suis cõmentariis ludus est. Accusat Catholicos interpretationis falsæ, sed nullum scriptorem Catholicum qui sic interpreteretur profert. Quæ est maledica contumelia, non legitima accusatio. Ego vero in nullo adhuc scriptore Catholico aduertere potui, hunc locum ad purgatorium accommodari. Fefellit fortè Caluinum alius similis locus Math. 5. vbi dicit Christus. *Non exies inde donec reddas nouissimum quadrantem.* Hunc enim sanè locum ad purgatorium applicari posse disputant interdum Catholici, & inter alios Robertus Bellarminus satis copiose & accuratè *Controuers. tom. 1. Controuers. 5. lib. 1. cap. 4. de purgatorio.* Et de hoc loco supra Caluino prolixius satisfecimus vbi prolixius debacchatur.*

Calumnia
putrida re-
pellitur.

IN MATTHÆI CAP. XIX.

6. *Quod Deus coniunxit, homo non separet.*

ARripit hoc loco Caluinus, vt in tota passim quam facit sacri Euangelij expositione, Catholicos taxandi ac reprehendendi occasionem. Quæ seu hic

hic seu alibi si iusta foret, laudem mereretur veritatis defen-
 sio. Nunc quum putidas calumnias effutiat, nec illæ à no-
 bis negligendæ sunt, quia simplici lectori imponitur, &
 Christi Ecclesia diffamatur; & docet præterea nos quæ con-
 tra hæreticos, modernos passim valent, vt ea diligenter ob-
 seruemus: sicut solent mali mores bonis legibus causam
 dare. Ait igitur hoc loco, *Latius extendi hæc Christi doctrina
 potest. Papisæ Ecclesiam à Christo Capite suo auulsam vobis
 fingentes, truncum & muilum nobis relinquunt corpus. In sa-
 cra Cæna quum Christus panem vino coniunxerit, usu calicis
 totam plebem priuare ausi sunt. His diabolicis corruptelis op-
 ponere licebit: Quod Deus copulauit, homo non separet.* Hæc
 ille. Monuit nos cauillator impotens cauillandi magis au-
 dus quàm peritus, quæ in illum iusta & certissima accusa-
 tionum tela conuicere debeamus. Ait nos fingere Ecclesiam
 à Christo Capite auulsam. Nempe quia caput Ecclesiæ agno-
 scimus Rom. Pontificem D. Petri successorem. Quæ accu-
 satio si iusta est, ipse ergo Christus quum dixit Petro, *Tu es
 Petrus, & super hanc petram adificabo Ecclesiam meam & Capite.*
 postea *Pasce oues meas*, in quibus verbis Petrum constituit
 Ecclesiæ suæ (non particularis alicuius, sed vniuersalis, nem-
 pe contra quam porta inferi non preualerent) Caput vicarium
 & ministeriale, suam Ecclesiam à seipso Capite diuulsit: vel
 si hoc vnum totius Ecclesiæ Caput satis in Scripturis expres-
 sum non videretur (quo nihil tamen expressius positum est)
 quum Paulus dixit, *Obedite Præpositis vestris*, &c. an illos à
 Christo diuulsit, vt Christo non obedirent? An non Christus
 disertissimè docuit Ecclesiam suam à se Capite non diuelli,
 sed sibi potius arctissimè coniungi, quando Præpositi, Pa-
 stores, Magistri Ecclesiarum audiuntur, quos ipse misit, di-
 cens illis hæc verba: *Qui vos audit, me audit*, &c. Nos ergo
 seu vnum totius Ecclesiæ Caput, seu in particulari qua-
 que Ecclesia vnum proximum & proprium Caput audien-
 tes, siue ille Pastor, siue Episcopus sit, non Ecclesiam à suo
 Capite diuellimus, sed Ecclesiam suo Capiti arctissimè
 obedientiæ & vnitatis vinculo coniungi ostendimus. Cal-
 uinus autem qui Ecclesiam Catholicam tot seculis à Chri-
 sto diuulsam affirmat, qui tot Patres & Ecclesiarum toto
 orbe Episcopos in Scripturis exponendis turpiter erras-
 se, erroribusque in fide grauissimis laborasse contendit, qui
 nec vnum supremum Caput dei Petri successorem, nec
 vllum in Ecclesia aliqua particulari Præpositum agnoscit,

Præposito-
 rum Eccle-
 siæ autho-
 ritas non
 diuellit
 corpus à
 Capite.
 Matth. 16.
 Ioan. 21.

Heb. 13.

Luc. 10.

sed ad Seniores populi totam Ecclesie gubernationem transfert, ille certè evidentissimè Ecclesiam à Christo Capite diuulsi, planèque à *uicq̄* penitusque trūcum reliquit. Rursum si vnā venerab. Eucharistiæ speciem populo subtrahendo, separatur quod Deus coniunxit, quanto peccauit enormius & sceleratius Caluinus, qui ab vtraque specie sacrum Christi corpus sacrūque sanguinem ita penitus diuulsi ac separauit, vt à pane & vino in cœna quam celebrat, tam procul separaretur corpus & sanguis Christi, quàm cælum à terra seiungitur? Illis enim ipsissimis verbis homo impius profanam suam cœnam commendat; nec in sacramento, sed in cælo quærere nos iubet quod in hac sacra Cœna vel comedamus vel bibamus. Nec accipere corpus & bibere sanguinem Domini, sed audire historiam Euangelicam & credere docet. His diabolicis Caluini corruptelis meritò opponere licebit: *Quod Deus coniunxit, homo non separet.* Catholica verò Ecclesia vnā speciem populo porrigendo, & totum Christum illis porrigit, quem huic Sacramento Deus coniunxit; & nihil separat quod Christus coniunxit, quia in sacrificio quod Christus fecit, vtramque speciem tenet, sicut tenuit Christus. *Quam rem infra suo latius loco discutimus.*

*Ad Matt
capit. 26.
ver. 27.*

9. *Et qui dimissam duxerit, mœchatur.*

*Nuptia
post diuor-
tia super-
stite dimis-
sa.*

HIS Christi verbis pro secundis nuptiis post diuortium Adulteræ coniugis adhuc superstitis more omnium hæreticorum hodie abutitur Caluinus, omnesque hætenus Scripturarum interpretes qui aliter senserūt, tam verustissimos Patres quam tractatores modernos audacissimè erroris condemnat. Ait enim. *Hoc membrum pessimè expositum fuit à multis interpretibus. Generaliter enim & confuse putarunt calibatum præcipi quories diuortium factum fuerit. Ita si maritus adulterā reijceret, vtrique iniecta est calibatus necessitas. Quasi verò sit hæc repudij libertas tantum ab vxore secubare, quasi etiam Christus non clarè in hac causa fieri permittat quod promiscuè sibi Iudæi pro suo arbitrio usurpare soliti erant. Fuit ergo ille nimis crassus error.* Hæc ille. Duo adfert, quasi erroris, quem aliis impingit, causas duas. Prius est, quia parua aut nulla videtur repudij libertas ab vxore separari quoad thorum tantum. At Christus hoc loco non repudijs libertatem dare, sed ea restringere distat voluit. Quum enim Iudæis ex quacunque causa vxores dimittere dato repudij libello per-
mitte

*Christi in-
stitutum
Caluinus
inuertit.*

mitteretur, Christus hanc repudij libertatem ad solam fornicationis causam restringit. Et quia non repudij libertati hoc loco consulit Christus, sed vinculo potius coniugali, quod ex prima sua institutione & ex Dei præcepto (sicut Christus hic commemorat) indissolubile fuit, permittit quidem repudium fornicationis causa, sed ita ut firmum nihilominus valeat vinculum coniugale, ideoque qui etiam ob fornicationem dimissam duxerit, mœchatur docet: videlicet quia alterius adhuc vxor est, rametsi iustam ob causam repudiata. Non ergo pro libertate repudij contendere hoc loco debuit Calvinus, sed pro coniugij vinculo, si ex Christi instituto & mente Euangelium exponere voluisset. Alterum quod adfert est, quia Christus in causa fornicationis id fieri permittit, quod promiscuè Iudæi ex quacunque causa faciebant. Respondeo, quod ad repudium, verum id esse, sed non quoad secundas nuptias factò repudio. Christus enim (quod aduerrere Calvinus cæteri que hæretici debuerunt) legem illam Mosaicam de libello repudij, tanquam perfectionis Magister, in tribus corrigit. Primum quod non liceat nisi ob fornicationis causam dimittere vxorem, quum ibi liceret ex quacunque causa dimittere. Secundò quod etiam sic dimissa coniuge, non licet alteri nubere, quod Iudæis permissum erat. Ideo Christus præter vnus huius causæ exceptionem, addit, *Et aliam duxerit, mœchatur; & qui dimissam duxerit, mœchatur.* Illa enim vnus causa exceptionem ad verbum dimittere, quod præcedit, referendam esse, etiam ipsi hæretici agnoscunt, qui dimissionem illam & repudium ex quacunque causa per hanc exceptionem restringi pariter nobiscum fatentur. Mœchatur igitur eum qui post repudium aliam ducit vxorem, vel qui ab alio repudiatam ducit generalis est Christi doctrina, quacunque tandem de causa fiat repudium, sicuti apud Marcum manifestè legitur: *Quicumque dimiserit vxorem suam, & alteram duxerit, adulterium committit super eam.* Item apud Lucam. *Omnis qui dimittit vxorem suam, & alteram ducit, mœchatur.* Ad quæ duorum Euangelistarum verba ait Augustinus. *Qui ergo nos sumus ut dicamus. Est qui mœchatur vxore sua dimissa alteram ducens, & est qui hoc faciens non mœchatur, cum Euangelium dicat omnem mœchatur qui hoc facit? Proinde si quicumque hoc fecerit ut vxore sua dimissa alteram ducat, mœchatur, sine dubio ibi sunt ambo, & qui præter & qui propter fornicationis causam dimittit vxorem.* Hæc Augustinus. Hoc igitur secundum est in quo Christus corrigit legem veterem

Lex de libello repudij in tribus correcta.

1.
2.

Mar. 10.

Luc. 16.

De adulter. coniug. lib. 1. ca. 9.

de libello repudij. Matthæus autem solus hanc exceptionem de causa fornicationis ponit; quia apud illum solum quæstio illa proponitur, *de dando libello repudij ex quacunque causa*: ideoque ad libellum repudij referenda hæc exceptio est, non ad crimen adulterij in eo qui repudiata vxore aliam ducit: vel certè si eò referre omnino quis velit, quia ambiguus videtur sermo, tunc, vt docet August. lib. citato cap. 11. *Matthæus ex parte totum intellexisse putandus est*, & illud adulterium ex vna partiali causa docuisse, quod cæteri duo Euangelistæ ex tota causa docuerunt: id est, ex nouo matrimonio post quod-
 3. cunque repudium inito. Tertium in quo veterem legem de libello repudij corrigit Christus, illud est, quod per æquè liceat vxori casta vitam fornicantem dimittere, quam viro casto vxorem fornicantem: quorum nisi posterius in veteri lege licebat. Hoc tertium apertè docet Paulus 1. Cor. 7.

Alias adhuc Calvinus rationes adfert, quas expèdere oportet. Nam quum adulterij damnat Christus qui repudiatâ vxorem duxerit, restringi ad illicita & friuola diuortia certum est. Ideo Paulus manere innuptas iuber quæ sic dimissa fuerint, aut viris suis reconciliari, quia scilicet rixis & discordijs non aboletur coniugium: idque ex Marco elicitur vbi nominatim exprimitur vxor quæ à marito discesserit: non quod liberum fuerit vxoribus dare maritis repudij libellum, nisi quatenus in exteros mores prolapsi erant Iudæi: sed notare voluit Marcus corruptelam quæ tunc passim trita erat, reprehendi à Domino, quod post voluntaria diuortia utrinque ad nouum coniugium transibant. Ideo adulterij nulla fit apud Paulum mentio. Hæc Calvinus. Adulterij crimen in eo qui repudiatam ab alio ducit, ad friuola diuortia à Christo restringi affirmat. Cui assertioni Marci & Lucæ verba citata manifestè contradicunt, qui aiunt in omnibus quibuscunque diuortijs *mœchaticum qui ab alio dimissam duxerit*. Deinde si ad friuola diuortia illa Christi verba restringuntur, erit iste sensus planè absurdissimus. Qui præter fornicationis causam (quæ iusta est) dimissam à viro vxorem duxerit, mœchatur. Puta si ex rixa aut alia quacunque causa vxor dimissa fuerit. Sed si ex fornicationis causa dimissam duxerit, non mœchatur. Iuxta hunc ergo sensum meliori loco erit vxor adultera ex causa fornicationis à viro dimissa, quam vxor proba & casta absque fornicationis causa à viro dimissa. Hanc enim ducere nemini licebit, illam licebit: & hæc aut manere innupta cogitur, aut viro reconciliari: altera nouas nuptias adire poterit, nec de

recon

Quicumque dimiserit. Omnis qui dimittit.

reconciliatione cogitare opus habet. Quæ omnia absurdissima sunt. Confirmat tamen sententiam suam ex Paulo quem de friuolis istis diuortijs dixisse vult, *dimissam à viro aut manere innuptam, aut viro suo reconciliari*. Sed Pauli verbis ruperit aburitur. Clarum enim est, Paulum non de friuolis, sed de iustis diuortijs hoc dixisse. Ait enim. *is qui matrimonio iuncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, uxorem à viro non discedere; quòd si discesserit, manere innuptam*. Atqui Dominus in Euangelio quando præcipit uxorem à viro non discedere, præcipit sine iusta causa non discedere, scilicet sine causa fornicationis. Ergo quod subiungitur; *quòd si discesserit, manere innuptam*, intelligendum est, si discesserit etiam ex iusta diuortij causa. Nam vt Christus non permittit vxori omne à viro diuortium, sed tantum ex iusta fornicationis causa, sic discedentem iubet manere innuptam Paulus, non ex qualibet rixa aut friuola causa discedentem, sed ex ipsa iusta fornicationis causa discedentem. Deinde vxori à viro discedenti ex iniusta aut friuola aliqua causa, non dedit Paulus optionem, vt aut maneret innupta, aut viro suo reconciliaretur, sed simpliciter iuberet eam viro suo reconciliari. Hoc enim illi necessariò faciendum fuit, quum sua sola culpa & temeritate maritum reliquerit. Sed quia de vxore à viro discedente etiam ex iusta causa Paulus discesserit, propterea ponit illi optionem, vt aut viro suo reconciliaretur, & peccato viri sui indulgeat, aut, si hoc nolit, sciat se innuptam manere oportere: idque propter vinculum conjugale adhuc manens. Sapienter igitur S. August. hæc Pauli verba sic intellexit vt diceret: *Non præcepisset Apostolis, si à viro discesserit, innuptam manere mulierem, nisi eam cui discedere licuisset, illa una videlicet causa que ibi propterea tacita est quia notissima est. hoc est, fornicationis*. Hæc ille.

Sed huic Caluini & aliorum hæreticorum cauillationi occasionem dederunt alia Christi verba: *Omnis qui dimiserit uxorem suam excepta fornicationis causa, facit eam mœcham*. Existimant enim docere quidem eo loco Christum, eos qui dimissa vxore præter causam fornicationis aliam ducunt, mœcham, sed qui propter fornicationem dimissa vxore aliam ducunt, non mœcham. Quum enim dicat Christus omnem qui dimiserit uxorem præter fornicationis causam, facere vt dimissa mœchetur, supra si alteri nubat: prorsus innuere videtur, omnem qui dimiserit uxorem propter fornicationem, non facere vt dimissa mœchetur si alteri nubat: & conse-

1. Cor. 7.

De adulter. coniug. lib. 1. ca. 5.

Erroris circa nouas nuptias post diuortia causa. Matth. 5.

quenter nec virum mœchari si ex tali causa dimissa vxore alteram ducat. Alioqui hanc vnam causam non interposuisset, sed generaliter dixisset, quod quicumque ex quacunque causa dimittit vxorem, facit eam mœchari si alteri eo viuente nubat. Hæc ille. Sed respondet S. Augustinus duo: Primum, *Christum hoc quod maius est commemorare voluisse*. Maius quippe & absurdius peccatum est, repudiatam vxorem ducere, quæ præter fornicationis causam dimissa est, quàm eam quæ propter fornicationem dimissa est, quum hæc iusta & vnica nunc causa repudij sit. Sed non quia illud maius peccatum, propterea hoc nullum, aut paruum peccatum est. Sic alia Scriptura dicit. *Scienti bonum facere & non facienti, peccatum est illi*. Nec tamen excusantur omnes qui ignorantes peccant, quum ignorantia iuris neminem excuset. Secundo respondet, *Matthæum sic Christi verba retulisse, vt à parte totum significare voluerit*: videlicet non quosdam qui vxores dimittunt, & alias ducunt, mœchari, quosdam non, sed planè omnes tales mœchari, vt particula illa, *præter fornicationis causam*, ad dimittendi vxores prohibitionem referatur (qui erat Christi scopus hoc loco) non autem ad rationem mœchiæ, quæ inde consequitur ex secundis nuptiis. Quare Christi verba plenius apud Marcum & Lucam leguntur, vbi generaliter Christus dicit. *Quicumque dimiserit vxorem suam, & alteram duxerit, adulterium committit super eam: & si vxor dimiserit virum suum, & alij nupserit, mœchatur*. Ibi quippe Christus non explicat aut corrigit legem veterem de libello repudij, sicuti hic in hoc sermone facit, sed tractat in genere causam vinculi matrimonialis. Lege Augustinũ de adulterinis coniugijs lib. 1. cap. 9. 10. 11. & 12. Sed Pauli mentem ex Marco elicere vult Calvinus, quia ibi nominatim exprimitur vxor quæ à marito discesserit. Ait enim Marcus. *Et si vxor dimiserit virum suum, & alij nupserit, mœchatur*. In his verbis existimat Calvinus reprehendi à Domino quod post voluntaria diuortia, vtrinque ad nouum coniugium transibant Iudæi, in exteros iam mores prolapsi. Cui respondendum, apud Marcum quidem & Lucam secundas nuptias post quæcunque diuortia seu voluntaria & friuola, seu iusta & legitima, vt fornicationis causa, à Christo prohiberi, vt supra ex Augustino accepimus, idque tam ex parte viri respectu vxoris, quàm ex parte vxoris respectu viri: nec vllò modo veriamile esse quod apud Iudæos Christi tempore vxores viros dimiserunt, quum hoc lex non permitteret.

Sed

*Jacob. 4.**Matth. 10.
& Luc. 16.*

Sed quum Paulus de illo vxoris à viro diuortio disputat, quod Christus prohibuit, debet necessariò illud intelligi secundum totam prohibitionem à Christo factam. Prohibet autem Christus vxorem à viro discedente alteri nubere, sicut prohibet virum qui vxorem dimiserit alteram ducere. Pares enim illos hac in causa esse, verba Marci ostendunt, & Paulus postea manifestius docuit, dicens: *Mulier non habet potestatem corporis sui, sed vir. Similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.* Atqui virum qui vxorem dimiserit etiam fornicationis causa, aliam sine mœchia ducere non posse, apud Matthæum Christus docet. Omnes igitur post diuortia secundas nuptias Christus damnat, seu voluntaria sint illa diuortia seu iusta. Alioqui enim hic esset sensus planè absurdissimus, vt iam in præcedentibus explicatum est.

1. Cor. 7.

II. *Non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datum est.*

Celibatus votum ac firmum propositum his verbis à Christo damnari hæretici hodie volunt. Sic in hunc locum Beza, *Docet Christus continentia donum rarum esse Spiritus sancti donum: ex quo consequitur non temerè modo, sed etià contra Dei voluntatem facere qui perpetuum celibatum vouerit.* Hæc ille in Annotationibus in hunc locum. Caluinus quoque ad hæc verba. *Non esse omnibus liberū eligere virum libuerit, continentiam an coniugium inde probat Christus, quia speciale sit continentia donum.* Hæc ille. Stupidi hæretici ex Dei dono libertatem eligendi quod melius est, tolli existimant, quum Dei donum hanc libertatem imprimis augeat; quia liberum arbitrium non tollit gratia sed adiuvat, nō impellit sed roborat, non destruit sed firmat, vt plurimis in locis docet ipse Augustinus gratiæ Dei prædicator maximus. Sed hoc in loco sola consequentiæ hæreticæ absurditas demonstranda est. Si quia continentia Dei donum est, temerè & contra Dei voluntatem facit qui perpetuum celibatum vouerit, temerè quoque & contra Dei voluntatem facit omnis vir vni vxori coniugatus, omnis anima vni Deo & vni fidei sese obstringens, omne denique obseruationis mandatorum Dei aut renunciandi diabolo firmum propositum, quale in baptismo omnes stipulati & polliciti sumus. Nam cum vna vxore castè viuere, & vnum Deum perpetuò colere, vnam fidem firmiter tota vita tenere, diabolo & pompis eius in perpetuum renun-

Caluini & Beza stultitia.

Calibatus votum defenditur.

renunciare, mandata à Deo iniuncta obseruare, purum Dei donum est: neque omnes capiūt verba hæc, sed quibus à Deo datum est. Cæterum quemadmodum tamen si Dei dona sunt, liberè tamen à nobis illa omnia suscipiuntur, nec temerè aliquid aut contra Dei voluntatem propterea facimus, sic calibatus ac continentia propositum liberè à quouis suscipitur, nec temerè aut contra Dei voluntatem facit qui suscipit. Quare Christus ipse vt continentia quoque virtutem liberè ab vnoquoque suscipi doceret, subiunxit postea. *Sunt eunuchi qui seipsos castrauerunt propter regnum Dei: id est, voluntariam continentiam susceperunt, eamque perpetuam.* Hoc enim verbum *castrare* designat. Sed ad hæc Christi verba recalci- trar Caluinus, & ex libero arbitrio continentiam suscipi ne- gat. Quid ergo? *Simplex (inquit) sensus est: Quum natura apti sint quidam ad coniugium, licet abstineant, non tamen Deū tentare, quia Deus immunitatem illis concedit.* Placet sanè hic sensus, quia verus est. Sed contra liberam continentiam hoc nihil facit. *Qui enim ad coniugium apti abstinent tamen, tum ex Dei dono abstinent, ideòque Deum non tentant; tum liberè & ex propria sua voluntate abstinent, nec vllò præcepto coacti, nec vlla ex gratia dono necessitate imposita.* Et ideo sicut Christus dicit, *seipsos castrauerunt*, sibi ipsis continen- tia perpetua (hoc enim castrandi vox concludit) legem im- posuerunt: non quasi *libero arbitrio subijceretur hæc castratio*, vt Caluinus loquitur, aut quasi solius liberi arbitrij hoc opus esset, sed quòd ex Dei dono liberè suscipitur. Quod adeò ve- rum est, vt plerique sanctissimi Patres, illa Christi verba, *Non omnes capiunt verbum hoc*, exponant, *Non omnes volunt ca- pere.* Gregor. Nazianz. orat. 31. Basilius in lib. de vera virginit. vltra medium, Chryst. & Hieron. in hunc locum, August. Confess. lib. 6. cap. 11. Nempe quia credebant, volentibus om- nibus & petentibus, non negari hoc donum: ideòque capere hoc verbum omnes posse qui capere ferè cupiunt, mediàque adhibent ad hoc donum impetrandum requisita, vt docet August. de adulter. coniugis lib. 2. cap. 19. & 20.

12. *Qui seipsos castrauerunt propter regnum celorum.*

Virginitas meritum.

Hæc Christi verba sic intellexit Catholica semper Eccle- sia, vt voluntariae continentia mercedem esse regnum celorum ex hoc loco indubitatè colligeret. Ita quippe do- ctissimi Patres ante multa secula hæc verba acceperunt, Hil- larius,

larius, Hieronymus, & Chryostomus in hunc locum: Virginitatis quoque meritum & præmiū cæleste varij Patres studiosissimè prædicarunt, integris de ea re libris editis. Basilius de vera virginitate, S. August. de sancta virginitate tom. 6. Ambr. lib. 3. de virginibus: Hieronymus utroque libro contra Iovinianum, qui hoc nomine damnatus est, quòd virginitatē virtutem esse speciale negaret, & nihil apud Deum mereri dogmatizaret. Cuius stuporem hoc loco imitatus Calvinus, aperto & impudenti ore scribit: *Stulta est imaginatio, calibatum esse virtutem.* Eadem impudentia omnium veterum Patrum hac de re iudicium quasi Papiitarum hodie novam aliquam sententiam, more suo, reiecit. Ait enim. *Insulsè exponunt multi ad promerendam aeternam vitam, quasi calibatus meritorium aliquem cultum in se contineat, sicuti Papiſta fingunt statum esse Angelicum.* Hæc ille. Atqui non Papiſtæ hoc fingunt, sed omnes toto orbe doctissimi Patres ita tradiderunt libris ac locis citatis. Verba quoque Christi, propter regnum cælorum alium sensum habere non possunt, quàm ut causam designent castrationis voluntariæ: sicut in alijs Christi verbis: *Qui persecutionem patiuntur propter iustitiam.* Et iterum: *Quum maledixerint vobis homines mentientes propter me.* Utrobique illud propter rationem causæ habet, ut causa persecutionis & maledictionis quæ beatos facit, sit ipsa iustitia & fides Christi. Sic regnum cælorum hoc loco causa est cur nonnulli seipſos caſtrent, id est, perpetuæ continentiæ propositum arripiant. Causa autem est quatenus propter illud consequendum continentia assumitur. Aliæ quidem sunt etiã continentia voluntariæ causæ, ut liberius posse Deo servire (quam hic assignat Calvinus) & tribulatione carnis carere, ut Paulus docuit. Sed Christus hoc loco illas omittens, voluntariæ continentia non præsens emolumentum, sicut Paulus, sed futurum præmium proponit. Ipsum sanè regnum cælorum, quod neque qui eunuchi nascuntur, neque qui ab hominibus castrantur, eo nomine consequuntur: tamen utrique illi hoc emolumentum quoque habent ex necessaria illa sua continentia, ut liberius Deo seruiant, curisque omnibus soluti ad pietatis officia alacrius se accingant. *Sunt autem, ait Christus, qui seipſos caſtraverunt propter regnum cælorum, id est, ut consequantur regnum cælorum, quasi tantæ virtutis amplissimam mercedem, qua ceteri eunuchi carent, quatenus tales sunt: quia non id voluntate operantur, sed necessitate patiuntur.* Hic est simplex & apertus verborum Christi sensus.

Calvini
petulca
impudentia.

Papiſtarū
nomine totam
antiquitatem
perstringit
Calvinus.
Matth. 5.

12. *Qui potest capere, capiat.*

Verborum
Christi cor
ruptela pro
digiosa.

Hæc Christi verba profus inuertit Calvinus: & quod Christus de cælibatu seu voluntaria castratione dixit, de coniugio exponit. Sic enim ad hæc verba ait. *Hæc clausula admonet Christus minimè spernendum esse coniugij usum, nisi caeca temeritate nos in exitium præcipites dare velimus.* Vult ergo Christum his verbis hortari ad coniugium: quum luce meridiana clarius sit ex verbis proximè præcedentibus, *Qui se castrauerunt, &c.* hanc clausulam Christum intulisse, *Qui potest capere, scilicet hanc voluntariam cõtinentiam, capiat.* Nec hic ad coniugium Christus hortatur, nec id opus erat facere, ad quod homines natura proclines sunt: sed vbi vinculum illud coniugij indissolubile docuisset, eaque doctrina Apostolis incommoda & dura videretur, quia libertatem repudij frenabat, idèoque à coniugio abstinendum Apostoli censerent, voluntatem illam abstinendi nec damnat nec refrenat Christus; sed Dei donum esse docet, & virtutem cælo dignam, ad quam hortatur eos qui volunt, neminem autem præcepto cogit. Suum tamen nouum & inauditum commentum aliqua ratione firmare vult Calvinus. *Nam (inquit) discipulis quos videbat sine iudicio ruere, manũ inycere oportuit.* Quasi verò discipulos ad continentiam proclives hoc verbo reuocare, & ad coniugium hortari Christus voluerit. Quo nihil dementius cogitari potuit. Primùm quia discipuli adhuc talem propensionem non ita apertè declararant, sed ex occasione antedicta difficultatem hanc proposuerunt, duram videri coniugij cõditionem, quod quidem tam propter alios quàm propter se proposuisse poterant: deinde si hanc in illis propensionem Christus aduertisset, ab ea non quàm reuocate voluisset, qui Paulum postea suo Spiritu docuit ad continentiam diligenter hortari. Rursum in verbis sequentibus adeo ab ea non reuocat, vt disertè doceat paucorum hanc esse ex singulari Dei dono eximiam virtutem; & quosdam hoc laudabiliter facere propter regnum cælorum. Postremò quomodo illos Christus ad coniugium hortaretur, quos certissimè constat ab omni postea coniugij usu abstinuisse? Hæc igitur quam adfert ratio, quam & vnicam adfert, impudentissimum eius commentum tueri non potest.

1. Cor. 7.

De ipsa profus perpetua continentia qua se castrant quidam propter regnum cælorum, dicit Christus: *Qui potest capere, capiat.* Neque sic hoc dicit, quasi hæc voluntaria continen-

nen

nentia in hominis potestate non fit. Sic enim ipse Calvinus Calvinus sibi con-
 sibi planè contrarius alio in loco affirmat his verbis. *Ne ta-*
lem castrationem in hominis sitam esse potestate quis putet, con-
cludit Christus: Qui potest capere, capiat. Hæc ille Institur.
 lib. 2. cap. 8. num. 42. At verò sicut de fide docet accuratè Au- De Spir. & lit. cap. 30. Ioan. 1.
 gustinus *illam esse in potestate hominis, sed hanc potestatem*
nullam esse nisi à Deo data sit, iuxta illud D. Ioannis, Dedit
eius potestatem filios Dei fieri his qui credunt in nomine eius: sic
 omnino continentia perpetua sita est in potestate hominis,
 sed hæc potestas nulla est nisi à Deo detur: *quia non omnes*
capunt verbum hoc, sed quibus datum est. Dicit ergo Chri-
 stus, *Qui potest capere, capiat:* id est, qui habet à Deo hanc po-
 testatem, qui iam ex Dei dono voluntatem & propositum
 continendi habet, contineat. Posse in Scripturis circa Dei
 cultum significat, habere voluntatem faciendi, sed utique ex
 Dei dono. Dixit Iosue suis Iudæis. *Non poteritis servire Do-* Iosue 24.
mino. In quibus verbis non negat in eorum potestate hoc ef-
 se situm, sed de voluntate dubitat. Quare illis statim respon-
 dentibus, *Nequaquam ut loqueris ita erit, sed serviemus Do-*
mino; concludit Iosue: *Testes vos estis quia ipsi elegeritis vobis*
Dominum ut serviatis ei. Iam posse eos agnosci, quia volue-
 runt & elegerunt hoc facere. Sic Christus in Euangelio. *Si* Marc. 9.
potes credere, omnia sunt possible credenti. Haud dubiè posse
 credere, in proprio sermone, commune est omnibus, quia na-
 turæ est hominum, sicut ipsum credere gratiæ fidelium. Sed
 posse credere hoc loco significavit Christus, *Si vis credere:*
 quia illud demum posse facere censetur, ad quod faciendum
 necessaria omnia præsidia habemus, maximè autem & im-
 primis ipsam voluntatem faciendi. Patres igitur hoc loco ex-
 positam esse docent omnibus continentia virtutem qui eam
 capere volunt. Dei enim gratiam omnibus eam expetentibus,
 & implorantibus paratam esse.

13. Discipuli autem increpabant eos.

In reparationem hanc discipulorum, interpretantur veteres,
 quòd ex zelo proficisceretur, quo & honori & quieti Do-
 mini sui consulere volentes, hanc paruulorum oblationem
 respuebant, existimantes vel ex honore tanti Magistri non
 esse ad paruulorum curam se dimittere, vel hanc ab illo quasi
 molestiam alioqui occupatissimo remouere cupientes. Hoc
 exemplo facile colligitur, peruersos esse iudices, qui ex car-
 nis

nis suæ sensu æstimant Christum. Subinde enim fit, vt ita & debito honore eum spolient, & quæ minimè ei competunt, sub specie honoris ei affingant. Calvinus hoc posterius arripens, idem crimen Catholicis impingit, sed huiusmodi prolato exemplo, quod prioris criminis eum reum constituit. Sed primùm in genere ludit ac dicit. *Hinc nata est immensa superstitionum congeries, quæ fictitium Christum mundo induxit. Quare discamus non aliter de ipso sentire quàm ipse docet, nec aliam illi induere personam quàm à Patre fuit imposita.* Hæc adhuc in genere rectè dicuntur, & ipsum Calvinum omnesq; hæreticos propriè perstringunt, qui Christi doctrinam in Evangelio traditam nefariè corruptentes (vt in vno Caluino iam frequenter ostendimus, magisquè adhuc ostendemus) longè aliter de Christo sentiunt quàm Christus docuit, aliamque prorsus ei induunt personam quàm ei à Patre imposita fuit. Christo à Patre hæc persona imposita fuit, idèq; imprimis & maximè, vt redimeret nos ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum: vt sanguis eius emundaret conscientias nostras ab operibus mortuis, vt essemus noua creatura, seu eius factura, creati in illo, seu per illum, in operibus bonis quæ preparauit Deus vt ambulemus in illis: Denique, vt in nouitate vitæ ambulantes nõ seruiamus ultra peccato, sed liberati à peccato serui simus iustitiæ, habentes gratiam per quam seruiamus placentes Deo. Quæ omnia docent Christum esse iustificatorem nostrum seu iustitiam & sanctificationem per Spiritum gratiæ suæ, cuius beneficio non seruiamus nunc peccato, sed ambulamus in bonis operibus placentes Deo. Calvinus autem cum aliis hodie hæreticis omnibus aliam personam Christo affingit, vt sit iustificator noster, seu iustitia & sanctificatio nostra, per imputationem iustitiæ suæ, manente in nobis immunditia perpetua peccatorum, ac seruitute tanta, vt legem mandatorum obseruare, aut in operibus bonis, quæ Deo placeant, ambulare non possimus, ideòquè sola fide tum iustificari tum saluari debeamus. Sic homines isti impij non superstitionum sed impietatum immèsa congerie fictitium Christum mundo induxerunt.

Abomi-
nanda Cal-
uini vox.

Nunc in particulari vt Calvinus nos accuset, dissimulandum non est. *Videmus (inquit) quid in Papatu contigerit. Magnam se Christo honorem deferre putarunt, si coram panis frustulo se prosternerent. Fœtida coram Deo abominatio.* Hæc os illud impurum & fœtidum hoc loco euomuit. Impurus & fœti

foetidus haereticus, Deoque & Angelis abominabilis, panis frustulum vocat, de quo Christus ipse dixit: *Hoc est Corpus meum quod pro vobis tradetur.* Et rursus: *Panis quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo pro mundi vita.* De quo Paulus dixit: *Qui hunc panem manducat indignè, iudicium sibi manducat, non dijudicans corpus Domini.* Annon & impius Calvinus hunc panem ore impuro tractans indignissimè iudicium sibi tractavit, non dijudicans corpus Domini, sed frustulum panis per summum contemptum illud appellitans? *Abominatio desolationis*, & foetida coram Deo abominatio est hæc impurissima Calvinii doctrina, qua iuge tollens sacrificium, frustulum panis substituit. Hic videlicet detracta larua suam personam Calvinus demonstrat. Alibi *sacram Cœnam* vocat, *sacrum epulum*, & *communione sacram*, in qua corpus Christi verè nobis exhibetur, non secus ac si Christus ipse presens aspectui nostro obijceretur, ac manibus atrectaretur. Hæc ille in Institutione sua. Aut ergo ibi impostor, aut hic blasphemus est. Aut ibi contra animam suam mentitus est, aut hic Christum ita verè exhibitum ac si præsens aspectui nostro obijceretur, pro frustulo panis habet. Nisi fortè etiam coram Christo præsentè, & aspectui nostro sese obijciente prosterne, foetidam coram Deo abominationem, Calvinus iudicet. Ceterum de legitima venerabilis huius Sacramenti adoratione, contra foetidam Calvinii & abominandam blasphemiam, latè disputauimus in Prompt. Catholico. Sicuti etiam quomodo Christo Mediatori Sanctorum inuocatio nihil repugnet (quod alterum hoc loco Calvinii exemplum est, & obsoleta accusatio) eodem in opere accuratè explicuimus, in Dominica 7. post Pentec. ad illa verba, *In vestimentis ouium*, &c. vestimento 21. & in die SS. Philippi & Iacobi, ad illa verba, *Nemo venit ad Patrem nisi per me.*

Matt. 25.

Ioan. 6.

1 Cor. 11.

Calvini

larua hy-

pocritica

detrabi-

tur.

Institut.

lib. 4. cap.

17. nu. 3.

In die ve-

nerab. Sa-

crament.

17. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.

Quum hæc Christi doctrina mandatorum Dei obseruationem ad vitam æternam necessariam esse manifestè demonstret, vt & in Prompt. Cath. latius ostensum est, Calvinus totam hanc historiam totamque doctrinam nefariè corrumpit, quod ad Euangelicæ veritatis puritatem retinendam necessariò expendendum est. Primùm totum statum quæstionis ab hoc adolescente propositæ, & causam quarrendi penitus inuertit. *Venit (inquit) ad Christum non insidiosè,*

Dom. 12.

post Pent.

Mandato-

rum obser-

uatio ne-

cessaria.

ut Scribis mos erat, sed discendi animo. Itaque tam verbis quam genuflexione Christum se ut fidum Doctorem reuereri testatur. Vera hæc sunt, & ad statum quæstionis Christi que responsionem intelligendam bene obseruanda. Sed rursus (ait Caluinus) obstabat cæca operum confidentia, ne proficeret sub Christo, cui se aliqui docilem præbere optabat. Hoc totum commentitium & falsum est. Christus enim contra hoc vitium nihil hoc loco disputat, nec hoc in adolescente isto reprehendit, sed prorsus contra, bonorum operum studium imprimis commendat, & adolescentem, qui eorum se studiosum fuisse dixerat, hoc ipso nomine diligit, non ut cæca operum confidentia laborantem redarguit. Dicente enim adolescente, *Omnia hæc seruauit à iuuentute mea, Iesus inuitus eum, dilexit eum, & ait illi. Adhuc unum tibi deest: ut est apud Marcum. Si cæca operum confidentia laborasset, nec dilexisset eum Christus, nec dixisset unum illi deesse, sed totum illi deesse, qui cæca illa præsumptione laborasset: denique contra illam disputasset. Nunc autem quia vitium quo hic adolescens laborabat, non cæca operum confidentia, sed amor inordinatus diuitiarum fuit, propterea statim Christus ad contemptum diuitiarum, & ad eas abiiciendas adolescentem hortatur. Cuius doctrinæ quam capax non esset, sed tristis abiret disputat Christus contra confidentes in diuitijs suis, & de difficultate salutis in homine diuite, propter amorem earum inordinatum. De cæca operum confidentia nihil disputat. Proflus ergo commentitium & falsum hoc est, quod pro fundamento futuræ expositionis seu potius deprauationis suæ Caluinus posuit. Quo nunc euerso, reliqua videamus.*

Notanda est (inquit) quæstionis forma. Non simpliciter rogit quo modo & qua via perueniatur ad vitam, sed quid boni faciendo eam acquirat. Merita igitur somniat, quibus vita æterna reddatur, quasi debita compensatio. Quare appositè Christus ad legis obseruationem eum amandat: quam certum est esse viam uitæ, ut mox plenius disseram. Nam illa verba, *Serua mandata*, perperam interpretati sunt quidam ex veteribus (ad unum omnes debuit dicere) quos Papisæ securi sunt, ac si doceret Christus per legis obseruationem posse nos vitam æternam promereri. Atqui non respexit Christus, quid possint homines, sed ad propositam quæstionem respondit, quænam sit operum iustitia, nempe quam lex definit. Hæc ille. Rursum quæstionem propositam inuertit, ut respondentis Christi verba penitus perueniat.

Commentus
Caluini
insultum,
ut Scrip.
Euangeli-
cam in-
uertat.

Marc. 10.

Caluini a-
lia impo-
stura.

peruerat. Negat adolescentem simpliciter rogare qua via
 perueniet ad vitam. Atqui hoc illum simpliciter rogasse,
 Christi responsio simplex manifestissime docet. Ad hoc enim
 quod de perueniendo ad vitam aeternam rogauerat simplici-
 ter, respondet simpliciter: *Si vis ad vitam ingredi, serua man-
 data.* Si vis peruenire ad vitam aeternam, de qua me interro-
 gas, serua mandata. Ad illud autem adolescentis verbum, *Ma-
 gister bone, quid boni faciendo*, responderet hic apud Matthaeum:
Quid me interrogas de bono? unus est bonus, Deus. Docet ado-
 lescentem Christus, in eo sensu quo ille quaestionem propo-
 suerat; nec debuisse illum dicere, *Magister bone*, quasi Chri-
 stus ut purus homo, qualem illum putabat adolescens, ori-
 ginaliter & absolute bonus esset; nec debuisse adicere, *Quid
 boni faciendo*, interrogando illum de bono, quasi quae homi-
 nes facerent, ex se facerent, aut absolute & perfecte bona es-
 sent. Originaliter enim ex se ipso absolute & perfecte bonus
 est bonus, non nisi Deus ipse. Homines tamen ex participati-
 one summi boni bonos esse Christus ipse alibi docet di-
 cens: *Euge serue bone & fidelis.* Sed adolescentem qui hoc di-
 scrimen necdum didicerat, docere voluit Christus absolute
 neminem bonum vocandam, nec opera nostra absolute bona
 esse, sed solum Deum eiusque opera, quae perfecta sunt omnia.
 Quare in his verbis, *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*,
 non respondet Christus ad illa verba, *Quid boni faciam*, sed ad
 illa verba, *Quid faciam ut habeam vitam aeternam?* Nec hic est
 vlla quaestio de iustitia operum, ut fingit Calvinus; sed quaestio
 est de vita aeterna consequenda. In qua quaestione quia obiter
 verbum *bonum*, bis ingeminauerat adolescens, respondens prius
 Christus ad id quod ipsum interrogauerat *de bono*, postea ad
 principale quaestionem respondit de vita aeterna consequenda,
Serua mandata. Porro quia adolescens nullam hinc plane ope-
 rum aut legalem iustitiam somniabat, sed in genere rogaue-
 rat, *Quid boni faciendo*, respondente Christo, *Serua mandata*,
 adhuc interrogat, *Quae mandata?* nesciens videlicet an Chri-
 stus, ut nouus Magister ac Propheta, noua aliqua mandata
 adferret quae seruare oporteret, paratum se ostendens etiam ad
 illa. Cui Christus primum vetera ex lege mandata proponit. Sed
 postea Euangelicam perfectionem subiungit, de qua mox suo
 loco plura. Statum igitur quaestionis penitus inuertit Calui-
 nus, ut Christi responsionem penitus corrumpat, & contra ne-
 cessariam mandatorum Dei obseruationem homo impius
 pugnet. Ait *Christum non respexisse quid homines possint*,

Matth. 25.

Quaestio-
 nu statum
 inuertit
 Calvinus.

quum diceret, *Serua mādata*. Et paulò pòst. *Fateor, quia mercedem vite aeterna Deus legis sua obseruatoribus promisit, nisi obstaret carnis nostra infirmitas, hanc viam tenendam esse: sed nostro vitio fieri Scriptura docet, ut necesse sit nobis donari quod meritis non consequimur. Si quis obijciat, frustra nobis proponi iustitiam in lege, cuius nemo unquam fieri compos poterit, respondeo, quia rudimentum est quo perducimur ad precariam iustitiā, minimè superuacuum esse.* Hæc ille. Tota hæc eius disputatio gratiam noui Testamenti subvertit, facitque ut adhuc simus sub lege, non sub gratia. Lex enim rudimentū est ad quærendam gratiam filiis veteris testamenti, & adhuc seruiliter ac cum timore audientibus verba legis, qualem se Caluinus hîc prodit. Adeo enim timet ac terretur, ut afferret eam à nemine seruari posse. Sed lex & mādata legis filiis gratia, quibus datum est, non seruire amplius peccato, sed seruire iustitiæ, non sunt amplius rudimentum aut pædagogus, sed sunt mandata ad vitam, & recta ad vitam æternam via, ut Christus hîc docet. Carnis nostræ infirmitas non obstat quin hæc via tenenda sit, ut per legis obseruationem vitæ æternæ mercedem cōsequamur: quia hanc infirmitatē gratia Christi sanauit & superauit. *Peccatum enim nobis non dominabitur, quia sumus sub gratia, non sub lege. Non regnabit peccatum in mortali corpore nostro, ut obediamus concupiscentiis eius, quia Spiritus Christi habitat in nobis, & lex Spiritus vita liberauit nos à lege peccati & mortis.* Quomodo ergo impius Caluinus carnis nostræ infirmitatem obitare ait, ne hæc via teneatur quam hîc Christus præscripsit, *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*, quum ad hoc venerit Christus, ut hanc infirmitatem tolleret, mundans sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum, quæ in mandatorum obseruatione vel maximè consistunt? Quod ergo concludit Caluinus legale hoc esse Christi responsum, *ut iuuenis præposita legis obseruatione, quæ est impossibilis, infirmitatis suæ conuictus ad fidei subsidium se conferret, & insulsum & impium valde est.* Impium est, dare Christo partes Moysis, ut falsum iam sit, *Lex per Moysen data, gratia per Christum facta est: & è conuerso dicatur, Lex per Christum data est, gratia facta non est.* Insulsum est ad subsidium fidei ablegatum hunc iuuenem somnare. Nec fidei vlla hîc à Christo mentio, nec ad eam illum ablegare opus erat, qui iam Christo, quatenus tunc opus fuit, crediderat, illum pro veritatis magistro agnoscens, & ab eo, quæ ad vitam æternam via esset,

Caluinus
vet. testa-
menti si-
lius.

Rom. 6.

discere

discere paratus. Sic vndique Caluini ineptia & impietas palpanda se præbent.

21. *Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & veni, sequere me.*

Non parua quæstio est, de qua perfectione hîc Christus loquatur, an ea quæ ad salutem necessaria est, Euangelica videlicet perfectio, *ut hoc mundo utamur tanquam non videntes, & diuitias tenentes, earum tamen affectum non tenemus; an perfectio aliqua maior, non quidem ad salutem necessaria, sed quæ maiorem mercedem & thesaurum copiosum in celo accipiat.* Quæstionis autem huius ambiguitas oritur ex ambiguo sensu illorum verborum Christi, *Vnum adhuc tibi deest.* Nam vel deerat illi aliquid ad salutem necessarium, vel aliqua perfectio necessaria. Quid autem illi deerat, ambiguum est; quia quo affectu dixerat, *Hæc omnia à iuuentute mea seruauit, quid adhuc mihi deest?* ambiguum quoque sensum habet. Nã aut verè omnia seruauerat sicut dixit, & nihil ad salutem necessarium illi deerat, quia Christus iam dixerat, *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata,* aut non verè seruauerat, ideoq; deerat illi hæc perfectio quæ Christus hîc describit, tanquam res illi ad salutem necessaria. Quòd verè, sicut dixit, *mãdata seruauerat,* ex eo probabile fit, quòd Christus his auditis, *Intruens in eum, dilexit eum.* Neque enim dilexisset mentientem, vel ex arrogãtia aliter præsumentem quam par erat. Huc accedit quod non animo tentandi, sed discendi studio accessit. Sed & si mandata non seruasset, nõ dixisset illi Christus, *Adhuc unum tibi deest,* sed potius, *Multa vel omnia tibi desunt adhuc faciẽda.* Magis tamen adhuc probabile est quòd verè mãdata nõ seruauerat, quia morbo auaritiæ adhuc laborabat, sicut subsequens eius tristitia audito Christi responso manifestum facit; vnde Aug. hunc locum tractans ait. *Puto quòd se arrogantius quàm verius seruasse responderit.* Et D. Basilius eum planè auaritiæ morbo insigniter laborasse censet. Christus nihilominus *intuens in eum, dilexit eum,* tanquam adhuc proficiendi avidum, & maioris perfectionis cupidum, nec planè mentitum, quia sic seruauerat sicut vulgus Iudæorũ seruãda putauerat, nemini quidẽ nocendo, nõ tamẽ proximis liberaliter subueniẽdo, aut amorẽ diuitiarũ deponẽdo, quem spirituales Iudæi deponere sciebãt, iuxta illud vnus eorũ Prophetarũ, *Diuitia si affluant, nolite cor apponere.* Christus igitur respondens ei, *Vnum adhuc tibi deest,* aliquid ei ad salutem necessarium

Perfectio de qua Christus loquitur, quæ tantumdem.

Luc. 16.

Epist. 89. Homil. in diuites auaros.

Psal. 61.

deesse docet. Nempe contemptum diuitiarum, & vt fiduciam ac confidentiam suam in eis deponeret. Ad quem cōtemptum vt eum inducat, subiungit, non vt simplex præceptum in ipsa lege contentum, vt Caluinus hoc loco imaginatur, ne nouum aliquid Christus induxisse videretur, sed vt medium quoddam aptissimum contemnendi diuitias & omnem auaritiam abiiciendi. *Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quæ habes, & da pauperibus, &c.* Proponit igitur hoc Christus huic adolefcenti, non tanquam aliquid simpliciter omnibus necessarium ad salutem, sed vt illi auaritia laboranti & propter diuitias multas magna earum cupiditate flagranti, tanquam remedium morbo suo valde opportunum. Qui enim diuitias sine earum nimio amore tenere non potest, alienando illas, bene & que collocando, ab infano hoc amore facile liberabitur. Dicit igitur Christus, *Si vis perfectus esse*, id est, si cupis adhuc omnia quæ tibi desunt habere, abice diuitias tuas, quas nimio affectu complecteris, & *veni, sequere me*, meæ paupertati acque humilitati te cōformans. Sed ille amore diuitiarum victus, *tristis abcessit*, moxque Christus contra diuitum hominum statum periculosum (quia solent diuites amore diuitiarum vinci) in sequentibus disputat.

In his igitur Christi verbis duo extrema sunt cauenda. Vnum est, ne præceptum generale existimetur, vt nemini liceat diuitem esse, qui fuit Pelagianorum error, quem S. Augustus conuellit epist. 89. Alterum est, negare hanc paupertatem voluntariam medium & instrumentum esse maioris perfectionis, qui fuit Vigilanti error, & hodie Caluini omniumque hæreticorum est. Dicit hoc loco Caluinus. *Retinere quod in manum nostram posuit Deus, si modo parcè & frugaliter nos & familiam alentes partem aliquam pauperibus erogemus, maioris virtutis est quàm omnia dilapidare.* Dicit dilapidare, pro eo quod dicere debebat, *vendere & dare pauperibus.* De eo enim est quæstio, & illud Christus perfectionem vocat. Fuit autem eadem prorsus Vigilanti sententia, quam ex his Christi verbis D. Hierony. rectè refutat. Quamuis enim qui simpliciter ad exringuendam auaritiam diuitias relinquit, & pauperibus distribuit, rem facit salutis suæ necessariam, & quod illi adhuc ad salutem deest, tamen tum ille ipse Christum præterea sequendo, id est, perpetuæ paupertatis & humilitatis seu obedientiæ statum amplectens, perfectionis statum aggreditur, & rem consilij facit, nõ præcepti; tum multò magis qui nulla tali necessitate constricti aut compulsi ex puro Dei amore

Voluntaria
paupertas
defenditur

Techna
Caluina-
na.

amore diuitiis carere volunt, quibus optimè in seculo vti poterant, *excellentiorem perfectionem*, vt August. loco citato loquitur, suscipiunt. Et sic hæc verba perfectionis statum docent, & consilium Euangelicum proponunt.

Garrit hoc loco Calvinus *nimis ridiculos esse Monachos, qui huius loci prætextu statum perfectionis sibi arrogāt*. Sed ille argumentis maximè ridiculis hoc probat. *Primum quia non omnibus sine delectu hoc à Christo mandatur*. Hoc quidem verum est, quia nullum est hic generale Christi mandatum. Sed quid hoc contra Monachorum institutum, qui non ex Christi aliquo generali mandato, sed vel ex remedio morbi proposito, vel ex consilio Christi & maioris perfectionis studio id faciunt, quod Christus hic docet. Non enim iubet Christus omnia vendere & dare pauperibus: sed ait, *Si vis perfectus esse, si habes studium perfectionis, aut vis salutis tuæ perfectam & plenam rationem habere, hæc via est ad illam consequendam*. Aliud argumentum non adfert Calvinus, sed meris conuitiis debacchatur. *Ait Monachos pauperibus erogare iustos quæ iuste possidebant, suo iam non contentos aliena rapere*. Vocat impostor impudens *aliena rapere*, quod est, ex piorum elemosynis victum & vestitum accipere. Nec videt cæcus magister quid Christus in sequentibus huiusmodi promiserit, qui suos aut sua propter Christum reliquerunt, nempe *centuplum in hac vita*: id est, multam & variam consolationem, vt nihil illis defuit: nouos patres, matres, fratres, sorores, vt in textu explicatum est.

Monasti-
cus status
defenditur

Techna
Caluina-
na.

32. *Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possible sunt.*

Hoc Christi responso (ait in hunc locum Calvinus) vulgare illud axioma, quod ex Hieronymo hauserunt Papistæ, refellitur. *Quisquis legem dixerit obseruari impossibilem, anathema sit*. Clare enim pronuntiat Christus possibile non esse hominibus viam salutis tenere, nisi quatenus illis gratia Dei succurrat. Parida calumnia & caullatio est caullatore Caluino digna, vt Concilij Tridentini grauissimum decretum futili hac annotatione odiosum & infame reddat. *Volagianorum sententia erat, posse hominem esse sine peccato si velit, & viuere absque peccato, totamque legem seruare, solius esse voluntatis humanæ*. Hanc impiam planèque ethnicam sententiam ex humana Philosophiæ lacunis depromptam studiosè re-

Obseruatio
mandato-
rum quo
sensu possi-
bili.

Rom. 7.

Sess. 6. can.
18. De nat.
& gratia,
cap. 42.Ibidem
Cap. 43.

fellit S. Hieronymus totis tribus libris contra Pelagianos. In quorum tertio ita scribit. *Recordare quid & tu dixeris, & ego loquar. Posuisti hominem sine peccato esse si velit. Ego impossibile hoc in homine esse respondeo: non quia statim à baptis-
mate homo peccato non careat; sed illud tempus quādo sine pec-
cato est, nequaquam possibilitati humana, sed Dei gratia depu-
tatur. Tolle igitur posse, & ego esse cōcedam. Quomodo enim po-
test qui per se non potest? Et paulò pōst, intetente Pelagiano
Crotobulo, Frustra ergo dantur praecepta, si ea implere non pos-
sumus, respondet Atticus Catholicus; Deus possibilis mādauit:
hoc nulli dubium est. Sed quia homines possibilis nō faciunt, id-
circo omnis mūdus subditus est Deo, & indiget misericordia eius:
id est, gratia Dei, de qua ibi Paulus disputat. Rursus docet
possibilis esse mandata, nō hominibus ut per se ea possint im-
plere, sed Deo, cuius gratia & misericordia homo indiget.
Præterea in epistol. ad Ctesiphontem, Possibilis (inquit) man-
data dedit Deus. Et quis hoc negat? Sed quomodo hac intelligē-
da sit sententia, vas electionis apertissimè docet. At enim: Quod
impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnē, Deus filium
suum mittens in similitudine carnis peccati, & de peccato dam-
nauit peccatum in carne, ut iustificatio legis impleretur in nobis,
qui non secundum carnem, sed secundum spiritum ambule-
mus. Vbi per Christi gratiam iustificationem legis impleti,
quod per doctrinam legis impleri non potuit, Apostolus do-
cuit. Hieronymus igitur sententiam illam, impossibilis esse
mandata, damnat quidem, quia per Dei gratiam seruantur
mandata; sed non ita damnat, ut absque Dei gratia possibilis
esse doceat, quod ille vnus doctissimus Pater prolixissimè in
Pelagio damnauit & refutauit. Eadem hodie est Catholicorū
sententia, quæ in Concilio Tridentino clarissimè his ver-
bis expressa est. Si quis dixerit Dei praecepta homini etiam in-
iustificato & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossi-
bilis, anathema sit. S. quoque Augustinus, quem ad verbū hac in
parte Patres Tridēntini sequuti sunt, eodem modo Pelagium
refutauit, dicentem, possibilis esse homini mandata si velit. De
ipsa (inquit) possibilitate nō contendo, cum sanata & adiuta ho-
minis volūtate, possibilitas ipsa simul cum effectu in sanctis pro-
ueniat, dum charitas Dei quantum plenissimè natura nostra
sana atque purgata capere potest, diffunditur in cordibus no-
stris per Spiritum S. qui datus est nobis. Et paulò pōst. Deus
igitur impossibilis non iubet, sed iubendo admonet, & facere
quod possit, & petere quod nō possit. Iam videamus unde possit,
& ut*

unde non possit. Ille dicit: Voluntate non est quod natura potest. Ego dico: Voluntate quidem non est homo iustus si natura potest: sed medicina (gratiæ) poterit, quod vitio (corruptæ naturæ) non potest. Et rursus in eodem opere. Recte quidem dicitur ^{Cap. 59.} sputat Pelagius, hoc ipso eos confiteri non esse impossibile sine peccato esse, quia hoc vel multi vel omnes volunt: Sed hoc unde sit possibile satisfatur, & pax est. Ipsa est enim gratia Dei per Christum Iesum Dominum nostrum: qua omnino iste nos orantes adiuuari ut non peccemus, nunquam dicere voluit. Hæc ille. Christi ergo responsum hoc loco, Impossibile esse apud homines, diuitem confidentem in diuitiis suis saluari, Catholicorum hodie sententiam de possibilitate mandatorum Dei à D. Hieronymo & aliis Patribus acceptam, imò ex apertissimis Scripturis haustam, nullo modo refellit, sed in sequentibus confirmat, dicens, omnia esse Deo possible: ideòque etiam ipsam mandatorum Dei obseruationem esse possibilem: accedente videlicet & opitulante Dei gratia. Cæterum posterior hæc pars responsi Christi, Caluini dementiam manifestè refellit, qua perpetuo asserit Dei mandata esse obseruatu impossibilia. Vnum nempe extremum errorè tenuit Pelagius, alterum extremum tenuit Caluinus. Pelagius omnia esse possible adeòque facilia Dei mandata asseruit, si homo velit, id est, si ne necessario Dei gratiæ adiutorio, Caluinus à contrario latere stans, affirmat omnia Dei mandata esse impossibilia, etià gratia Christi donatis, quia iuxta Caluinum hæc Christi gratia, non est gratia adiuuans ad mandatorum executionem, sed est gratia imputans nobis Christi iustitiam. Voluit ergo hoc loco luculento mendacio Catholicos traducere. Sed ista nunc explicatio dementissimam Caluini sententiam aperuit. Quam aliis in locis, quum Paulum explicamus, vberius & latius aperiemus.

Caluinus
& Pelagius in duobus extremis.

IN MATTHÆI CAP. XX.

16. Sic erunt nouissimi primi, & primi nouissimi.

QUUM huius parabolæ scopum & intentum non aliud velit esse Caluinus, quàm ut doceat Christus causam non esse cur glorientur vel aliis insultent, qui tempore sunt priores: quia Dominus quoties ita placuerit, vocare poterit quos visus est ad tempus negligere, eosque vel æquare vel præferre prioribus illis:

K 5